

5.11. Շրջակա բնական միջավայրի 2015 թվականի դեկտեմբեր ամսվա աղտոտվածության մշտադիտարկում

5.11.1. Բնակավայրերի օդի որակի մշտադիտարկում: Ըստ ՀՀ բնապահպանության նախարարության տեղեկատվության, դեկտեմբեր ամսին ՀՀ բնակավայրերի օդի որակի ակտիվ նմուշառմամբ մշտադիտարկման միջոցառումներ են իրականացվել 16 ստացիոնար դիտակայաններում: Մթնոլորտն աղտոտող նյութերի պարունակությունները որոշելու համար շուրջօրյա ակտիվ նմուշառման միջոցով վերցվել է օդի 1 286 փորձանմուշ: Պասիվ նմուշառման դիտակետերից վերցվել է օդի 1 452 փորձանմուշ: Մշտադիտարկման արդյունքներն ըստ բնակավայրերի, նմուշառման, դիտարկման տեսակների և վերահսկվող նյութերի ունեցել են հետևյալ պատկերը.

Բնակավայրերի մթնոլորտային օդի որակի ցուցանիշները շուրջօրյա ակտիվ նմուշառմամբ, 2015թ. դեկտեմբեր

	Դիտակայանների քանակը, միավոր	Վերահսկվող նյութերը	Փորձանմուշների քանակը, միավոր	Գերազանցումը ՍԹԿ-ից
ք.Երևան	7	ընդհանուր փոշի, ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ, գետնամերձ օզոն	713	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Գյումրի	1	ընդհանուր փոշի	9	ՀՀ նորմայի սահմաններում
ք.Վանաձոր	3	ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ, ընդհանուր փոշի	235	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Ալավերդի	3	ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ, ընդհանուր փոշի	211	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Հրազդան	1	ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ, ընդհանուր փոշի	90	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Արարատ	1	ընդհանուր փոշի	28	ՀՀ նորմայի սահմաններում
ք.Ծաղկաձոր	1	ընդհանուր փոշի, ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ	89	ՀՀ նորմաների սահմաններում
գ.Ամբերդ	1	ամոնիակ	18	ՀՀ նորմայի սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ, նիտրատ իոն	53	Արդյունքների հրապարակումը տեխնիկական պատճառներով նախատեսված է տարեկան կտրվածքով
		քլոր, նիտրատ, սուլֆատ, ամոնիում իոններ և 21 քիմիական տարրեր	18	

Բնակավայրերի մթնոլորտային օդի որակի ցուցանիշներն ավտոմատ դիտարկումների միջոցով, 2015թ. դեկտեմբեր

	Դիտակայանների քանակը, միավոր	Վերահսկվող նյութերը	Փորձանմուշների քանակը, միավոր	Գերազանցումը ՍԹԿ-ից
ք.Երևան	5	ածխածնի մոնօքսիդ	9 845	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի մոնօքսիդ	744	
		ծծմբի երկօքսիդ	18 677	
ք.Ալավերդի	1	ածխածնի մոնօքսիդ	4 305	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի օքսիդներ	1 606	
		ծծմբի երկօքսիդ	4 939	

**Բնակավայրերի մթնոլորտային օդի որակի ցուցանիշները
պասիվ նմուշառմամբ, 2015թ. դեկտեմբեր**

	Դիտակայանների քանակը, միավոր	Վերահսկվող նյութերը	Փորձանմուշների քանակը, միավոր	Գերազանցումը ՍԹԿ-ից
ք.Երևան	41	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	325	ՀՀ նորմաների սահմաններում 1.3 անգամ
ք.Գյումրի	24	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	192	ՀՀ նորմայի սահմաններում 1.4 անգամ
ք.Վանաձոր	24	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	192	ՀՀ նորմայի սահմաններում 2.3 անգամ
ք.Ալավերդի	38	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	293	ՀՀ նորմայի սահմաններում
ք.Հրազդան	17	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	135	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Արարատ	12	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	95	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Կապան	11	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	44	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Քաջարան	15	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	60	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Չարենցավան	10	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	80	ՀՀ նորմաների սահմաններում
գ.Սյունիք	9	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	36	ՀՀ նորմաների սահմաններում
ք.Ծաղկաձոր	14	ծծմբի երկօքսիդ ազոտի երկօքսիդ	112	ՀՀ նորմաների սահմաններում

**Ծաղկաձոր քաղաքի տեղումներում (ձյուն) վերահսկվող որոշ նյութերի
պարունակությունն ըստ դիտարկման օրերի, 2015թ. դեկտեմբեր**

մգ/դմ³

Ցուցանիշներ	Նմուշառման ամսաթիվը		
	1-2	3-4	31
Ջրածնային ցուցիչ (рН)	6.38	6.17	5.61
Տեսակարար էլեկտրահաղորդականություն (μՍիմ/սմ)	17.7	19.3	10.5
Սուլֆատ իոն	0.07	1.24	0.63
Քլորիդ իոն	0.42	2.11	0.58
Նիտրատ իոն	1.26	1.07	1.13
Ֆտորիդ իոն	0.05	0.03	0.02
Ամոնիում իոն	0.19	0.81	0.18

**Ամբերդ գյուղի կայանի հարակից տարածքի տեղումներում (ձյուն) վերահսկվող որոշ
նյութերի պարունակությունն ըստ դիտարկման օրերի, 2015թ. դեկտեմբեր**

մգ/դմ³

Ցուցանիշներ	Նմուշառման ամսաթիվը		
	2	3	4
Ջրածնային ցուցիչ (рН)	5.15	5.41	6.01
Տեսակարար էլեկտրահաղորդականություն (μՍիմ/սմ)	9.7	44.2	13.2
Սուլֆատ իոն	1.49	0.53	0.57
Քլորիդ իոն	0.16	8.14	1.15
Նիտրատ իոն	0.63	0.38	0.31
Ֆտորիդ իոն	0.01	0.99	0.51
Ամոնիում իոն	0.57	0.39	0.10

5.11.2. Մակերևութային ջրերի որակի մշտադիտարկում: Դեկտեմբերին մակերևութային ջրերի նմուշառ կատարվել է հանրապետության 17 գետերի և Երևանյան լճի 41 դիտակետերում: Վերցված 41 փորձանմուշներում որոշվել է 45-ական ցուցանիշ:

**ՀՀ գետավազանային ջրերի քիմիական կարգավիճակն
ըստ վերահսկվող նյութերի, 2015թ. դեկտեմբեր**

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածք	Գեբեղ գետի ավազան	Փամբակ	2	ք.Սպիտակից 0.5 կմ ներքև	3	4	Շնդհանուր անօրգանական ազոտ, կախյալ մասնիկներ
					4		Նիտրատ իոն
			3	ք.Վանաձորից 0.6 կմ վերև	3	3	Նիտրատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, կախյալ մասնիկներ
					3		ԹԿՊ, նիտրատ իոն, կախյալ մասնիկներ, Ֆոսֆատ իոն
			4	ք.Վանաձորից 4.5 կմ ներքև	3	5	Ամոնիում իոն
					4		
		Գեբեղ	5	Մարցիգետի թափման կետից 0.5 կմ ներքև	3	3	Նիտրատ իոն, երկաթ, կախյալ մասնիկներ
					3		Ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, երկաթ, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, կախյալ մասնիկներ
					4		Մոլիբդեն
		7	ՀՀ պետական սահմանի մոտ	3	5	Նիտրատ իոն, երկաթ, կախյալ մասնիկներ	
				5		Մոլիբդեն	
		Չորագետ	10	Գետաբերան	2	2	-
		Մարցիգետ	13	Գետաբերան	2	2	-
		Ախթալա	14	Գետաբերան	3	5	Ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, պղինձ, երկաթ, ծարիր
4	Մոլիբդեն, կոբալտ, կալցիում						
5	Ցինկ, կադմիում, մանգան, սուլֆատ իոն, կախյալ մասնիկներ						
Ախուրյանի ջրավազանային կառավարման տարածք	Մեծամոր գետի ավազան	Մեծամոր	40	ք.Վաղարշապատից 10 կմ հարավ	3	3	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր
			41	ք.Վաղարշապատից 11 կմ հարավ-արևելք	3	3	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, ընդհանուր ֆոսֆոր
			42	Ռանչպար գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն
Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածք	Քասախ գետի ավազան	Քասախ	47	Գետաբերան	2	2	-
	Հրազդան գետի ավազան (միջին ներքին հոսանք)	Հրազդան	52	Քաղսի գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	4	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն, մանգան
					4		Մանգան
			53	Արգել գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	Նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան
	54	Արգնի ՀԷԿ-ից 0.5 կմ ներքև	3	3	Նիտրատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ		

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը	
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական		
Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածք	Հրազդան գետի ավազան (միջին ներքին հոսանք)	Հրազդան	55	ք.Երևանից 6 կմ ներքև, Դարբնիկ գյուղի մոտ	3	5	ԹԿՊ, նիտրատ իոն, կոբալտ, երկաթ, քլորիդ իոն, սուլֆատ իոն	
					4		ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, կախյալ մասնիկներ	
					5		Լուծված թթվածին, ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր	
			56	Գետաբերան	3	4	ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, կոբալտ, ընդհանուր ֆոսֆոր, քլորիդ իոն	
					4		Լուծված թթվածին, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, մանգան, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, սուլֆատ իոն	
			225	Գեղանիստ գյուղի մոտ	3	5	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, կոբալտ, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ֆոսֆոր, քլորիդ իոն	
		4			Մանգան, սուլֆատ իոն, կախյալ մասնիկներ			
		5			Նիտրիտ իոն			
		Գետառ	59	Գետաբերան	3	5	ԹԿՊ, ԹՔՊ, մանգան, կոբալտ, քլորիդ իոն	
					4		Նիտրատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր	
					5		Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, սուլֆատ իոն	
		Մարմարիկ գետի ավազան	Մարմարիկ	58	Գետաբերան	3	3	Մանգան
		Տանձաղբյուր գետի ավազան	Տանձաղբյուր	311	ք.Օաղկաձորից վերև	2	2	-
				312	ք.Օաղկաձորից ներքև	3	5	ԹԿՊ, ԹՔՊ, նիտրատ իոն
4	Ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր							
5	Ամոնիում իոն							
Հարավային ջրավազանային կառավարման տարածք	Մեղրի գետի ավազան	Մեղրիգետ	89	ք.Մեղրիից 0.5 կմ վերև	2	2	-	
			90	Գետաբերան	2	2	-	
			91	ք.Քաջարանից 1.7 կմ վերև	2	2	-	
	Ողջի գետի ավազան	Ողջի	92	ք.Քաջարանից 1.8 կմ ներքև	3	5	Նիտրատ իոն, մանգան, վանադիում, կոբալտ, երկաթ, ընդհանուր անօրգանական ազոտ	
					4		Սուլֆատ իոն	
					5		Մոլիբդեն	
93	ք.Կապանից 0.8 կմ վերև	3	3	Մոլիբդեն, վանադիում, կոբալտ				

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը	
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական		
Հարավային ջրավազանային կառավարման տարածք	Ողջի գետի ավազան	Ողջի	94	ք.Կապանից 6.8 կմ ներքև	3	5	Ամոնիում իոն, ցինկ, կադմիում, երկաթ, սուլֆատ իոն, կախյալ մասնիկներ	
					4		Այլումին	
					5		Պղինձ, մանգան, կոբալտ	
		Արծվանիկ	96	Գետաբերան	3	5	ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, կադմիում, երկաթ	
					4		ԹԿՊ, կոբալտ, այլումին, սուլֆատ իոն	
					5		Մոլիբդեն, մանգան, վանադիում, ծարիր	
	Գեղի գետի ավազան	Գեղի	98	Գետաբերան	2	2	-	
	Որոտան գետի ավազան	Որոտան	99	Գորայք գյուղից 0.5 կմ վերև	2	2	-	
			100	ք.Սիսիանից 1 կմ վերև	2	2	-	
			101	ք.Սիսիանից 2 կմ ներքև	2	2	-	
			102	Տաթև ՀԷԿ-ից 0.5 կմ ներքև	2	2	-	
	Սիսիան գետի ավազան	Սիսիան	104	Գետաբերան	3	4	Ամոնիում իոն, մոլիբդեն, կախյալ մասնիկներ	
					4		Մանգան	
	Գորիս գետի ավազան	Գորիսգետ	107	ք.Գորիսից 3 կմ վերև	106	2	2	-
					ք.Գորիսից 1.5 կմ ներքև	3	5	ԹԿՊ, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, մոլիբդեն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ
4						Ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր		
5						Ամոնիում իոն		

ՀՀ ջրամբարների ջրերի քիմիական կարգավիճակն ըստ վերահսկվող նյութերի, 2015թ. դեկտեմբեր

Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը
			ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
Երևանյան լիճ	112	Ամբարտակի մոտ	3	3	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ

Արաքս գետի աղտոտվածության վիճակը, 2015թ. դեկտեմբեր

Դիտակետի համարը	Դիտակետը (հատվածքը)	ՍԹԿ-ն գերազանցող միացությունների կոնցենտրացիաները									
		1/ճԿՊ	1/ՄՊ	1/ՆճԿՊ	1/ՄՊ	1/ճԿՊ	1/ՄՊ	1/ճԿՊ	1/ՄՊ	1/ճԿՊ	1/ՄՊ
26	Հրազդան գետի թափման կետից վերև	3.81	-	0.036	-	0.32755	0.0088	0.0042	0.0233	0.0032	0.0022
27	Հրազդան գետի թափման կետից ներքև	3.56	0.943	0.073	-	0.23385	0.0122	0.0041	0.0325	0.0035	0.0027
29	ք.Ագարակից 2 կմ հարավ	4.53	-	-	185.166	0.05704	0.0124	0.0030	-	0.0021	0.0030
30	ք.Ագարակից 2.5 կմ հարավ-արևելք	3.89	-	0.029	197.553	0.08522	0.0131	0.0030	-	0.0100	0.0028